

λύτως ωραίον, ὑπὲρ τοῦ γυμνοῦ. Ἀλλὰ γνωρίζομεν τί προλήψεις κυριαρχοῦν ἀκόμη εἰς τὴν ἀρτιπαγῇ κοινωσίαν μας, τί κινδύνους διατρέχει ὁ θέλων ἀποτόμως νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῶν καλῶς κειμένων κακῶν. Ἀνιβάλομεν διὰ τοῦτο τὴν δημοσίευσιν μέχρις ἐξουρέσεως ἐνὸς *modus vivendi*.

Ὁ Γαλάνης κατάγεται ἐκ... Κύμης, υἱὸς τοῦ καθηγητοῦ καὶ πρόφην γυμνασιάρχου, ἡ δὲ δημοσιευμένη εἰκὼν τοῦ εἶνε ἔργον τοῦ νεαροῦ, ἀλλὰ δοκίμου ζωγράφου κ. Ζεφ. Φρυζῆ.

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

ΙΤΑΝ Γενάρης μῆνας, καρδιὰ τοῦ χειμῶνα. Μέσα στὸ σπῆτι ζέσται, καὶ λαμπρὴ, χοντροκάβρουν καὶ κουτσουροθερμμένη φωτιά, καὶ ἔξω φοιχτὸ σκοτάδι καὶ ἄγριο ἀνεμόβροχο, ποῦ ξεριζώνει δέντρα. Χαρὰ σ' ἐκείνον ποῦ εἶταν μέσα καὶ ἄς εἶταν καὶ γύφτος, καὶ ἄλλοίμονο σ' ἐκεῖνον, ποῦ εἶταν ἔξω, καὶ ἄς εἶταν καὶ βασιλεὺς!

Τὸ σπῆτι, ποῦ φέρομε τὴ διήγησή μας, εἶταν τὸ πρωτίσπιτο τοῦ χωριοῦ. Αὐτὸ δέχονταν τοὺς ξένους καὶ ἀγνώστους, ἐνῶ τ' ἄλλα τὰ σπῆτια δέχονταν τοὺς γνωρίμους μόνον. Ἐνας γέρος, ὁ γέρο-Δῆμος, εἶταν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σπιτιοῦ, ὁ νοικοκύρης, καὶ ἡ Γιώργαινα ἡ νύφη του, ἡ νοικοκυρά. Πέντα ἀγγόνια του, δύο ἀρσενικά καὶ τρία θηλυκά, ἀποτελοῦσαν τὴ φυτεὶά τοῦ σπιτιοῦ. Ὁ γυιὸς τοῦ γέρου-Δήμου, ἄντρας τῆς χήρας καὶ πατέρας τῶν παιδιῶν, εἶχε σκοτωθῇ ἄδικα στὰ Γιάννενα ἀπὸ ἓνα τουρκαρβανίτη, Χαμὶτ-Γκόγκα λεγόμενον, ἀπὸ τὸ Προγονάτι τῆς Λιαπουριάς, γιὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὴ χρυσοκάπουλη μούλα, ποῦ τοῦ εἶχαν δώσει πενηντα λίρες καὶ δὲν τὴν ἔδινε. Ὅστερα ἀπὸ τὸ φόνον ὁ φονιᾶς βγήκε κλέφτης στὰ βουνά.

Ζύγωνε ἡ ὥρα τοῦ δείπνου. Ὁ ὑπηρέτης ἐκλείσει μὲ πάταγον τὴν αὐλόθυρα, ἀπόλυσε τὰ δύο σκυλλιά ἀπὸ τῆς ἀλυσίδας, ἀνέβηκε τὴ σκάλα καὶ μπαίνοντας ξεκουκουλώθηκε καὶ εἶπε στὸ γέρο Δῆμο:

— Κάθισα ὡς αὐτὴ τὴν ὥρα στὸ μεσοχώρι καὶ δὲ φάνηκε κανένας ξένος.

— Καλὰ, παιδί μου—εἶπε ὁ γέρο-Δῆμος—ἀφοῦ δὲν γύριε κανένα, ἄς στρωθῇ τὸ τραπέζι, νὰ δειπνήσωμε, καὶ ἂν ἐρθῇ κανένας ὀργότερα, ἡ θύρα μας εἶναι γνωστὴ καὶ ἀνοίγει εὐκολα.

Στὸ πρόσταγμα τοῦ γέρου μπῆκε ἡ ψυχοπαίδα, κρατῶντας ἓνα μακρὸν τραπέζι καὶ τὸ ἀπόθεσε καταγῆς, βάνοντας τὸ κεφαλοτράπεζον πρὸς

τὸ μέρος, ποῦ κάθονταν ὁ γέρος. Σὲ λίγο ὅλη ἡ φαμιλλιά, παιδιὰ, μάννα καὶ πάππος, δειπνοῦσε.

Δὲν εἶχαν φτάσει ἀκόμα στὴ μέση τοῦ φαγητοῦ, ὅταν τὰ σκυλλιά τῆς αὐλῆς, ὁ Κοράκης καὶ ὁ Τραχήλης ἄρχισαν ν' ἀληχτοῦνε, καὶ σὲ λίγο ἀκούστηκε καὶ ποδοβολητὸ ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλόθυρα. Τὰ σκυλλιά, ἀκολουθώντας ἀπὸ μέσα τὸ ποδοβολητὸ καὶ ἀληχτῶντας, ἔφτασαν στὴν αὐλόθυρα, ὅπου εἶχε σταθῇ ἄνθρωπος, καὶ ἐκεῖ πλέον εἶχαν γεῖναι θηρία καὶ τὰ δύο καὶ ἂν δὲν εἶταν τὰ σκινίδια τῆς θύρας, ποῦ χώριζε τὰ μέσα ἀπὸ τὰ ἔξω, θὰ τὸν κατακορυμνίαζαν.

— Ἐβγα στὴν κρεβάτα, — προστάζει ὁ γέρος τὸν ὑπηρέτη, — καὶ ἰδὲ γιατί ἀληχτοῦν τὰ σκυλλιά... Μοῦ φαίνεται, ὅτι ἄποιος ξένος εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλόθυρα καὶ δὲν τολμᾷ νὰ χτυπήσῃ.

Ὁ ὑπηρέτης βγήκε ἔξω, καὶ ἀμέσως φώναξε: — Ποιὸς εἶναι;

Τὰ σκυλλιά, στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς, ἀνταρσίαστηκαν περισσότερο, καὶ πῶς νὰ μπορούσαν νὰ τρυπήσουν τὴ θύρα, γιὰ νὰ δείξουν, ὅτι ἐκτελοῦν τὸ καθήκον τους, καὶ ὅτι τρῶν τὸ ψωμί μὲ τὸ δίκαιο.

— Ἄνθρωπος εἶμαι, — ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ τρεμάμενη ἀπὸ τὸ κρύον, ποῦ ἔκαμε—... διαβάτης, ἄγνωστος...

— Ποῦθε εἶσαι; — ξαναρώτησε ὁ ὑπηρέτης.

— Μακρὰ, ἀπὸ πολὺ μακρὰ...

— Τοῦρκος εἶσαι ἢ Ρωμιός;

— Τοῦρκος — ἀπολογήθηκε δειλά, δειλά ὁ ξένος.

— Νὰ πάρῃ ἡ κατάρρα, — μουρμούρησε ὁ ὑπηρέτης— τέτοιον καιρὸ καὶ τέτοια ὥρα νὰ σοὺ τύχῃ καὶ ἀντίχριστος! Κάλιο νὰ εἶταν Ὁβριός.

Μπαίνοντας μέσα, εἶπε περίλυπα στὸ γεροντοκοκὴρ:

— Ἐνας ἀντίχριστος!

— Τί σημαίνει; — τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ γέρο-Δῆμος— ἄνθρωπος δὲν εἶναι; Δὲν ζητάει νὰ μπῇ στὸ σπῆτι μας ὡς Τοῦρκος ἢ Χριστιανός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος.

— ...

— Κατὰ τί ἀμέσως; κάτω καὶ θέσε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ σκυλλιά καὶ ἀνοίξέ του τὴ θύρα νὰ ροθῇ ἅπανον!

Ὁ ὑπηρέτης, θέλοντας καὶ μὴ, βγήκε ἔξω καὶ σὲ λίγο ὁ ξένος ἔμπαινε μέσα:

— Καλιῶρα σας! — εἶπε μπαίνοντας μέσα, ἐνῶ τὰ σκυλλιά τῆς αὐλῆς ἐπνιγαν τὴ φωνὴ του μὲ τ' ἀληχτήματά τους.

— Καλῶς ὦρισε— τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ γέρο-Δῆμος καὶ τοῦ ἄπλωσε τὸ χεῖρ γιὰ νὰ τὸν χαιρετίσῃ. — Κάθισε νὰ φάμε!

Τὰ σκυλλιά κόβοντας στὴν αὐλὴ, ἀληχτῶντας πρὸς τὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ὄχι πρὸς τὴν αὐλόθυρα, ὅπως πρὶν νὰ μπῇ μέσα ὁ ξένος.

Ὁ ξένος κρέμασε τὴ κατάβρεχτη κάππα του, ἔβγαλε τὰ μουσκεμένα τσαρούχια του, ξεζώσθηκε τὸ ἀρματωμένο σελάχι του καὶ τὸ ἀπόθεσε σὲ μιὰ σκαλοφυρδὸν, τίναξε τὴ φουστάνελλα του, καὶ κάθησε στὸ πλάχι τοῦ γέρου στὸ τραπέζι, κι' ἄρχισε νὰ τρώγῃ, λέγοντας :

— Καλῶς σὰς ἦῤα στὸ σπίτι σας, νὰ ζήσετε, κι' ἂν ἔχετε ξενιτεμένο, νὰ τὸν καλοδεχτήτε . . .

— Καλῶς ὦρισες—τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ γέρος—νὰ πᾶς καλὰ στὸ σπίτι σου, καὶ νὰ βρῆς καὶ τοὺς δικούς σου καλὰ.

Ὁ Τουρκαρβανίτης ἄρχισε νὰ τρώγῃ, σὰ λιμασμένο θερίο, ἀλλὰ καὶ τ' αὐλὸσκυλλὰ τόσο περισσότερο ἀληχτοῦσαν στὴν ἐσωτερικὴ τὴ θύρα.

— Μπα, ποῦ νὰ σὰς μάση ἡ λύσσα! —ξεφώνησε ὁ γέρος, κι' ὕστερα, γυρίζοντας πρὸς τὸν ὑπηρέτη, τοῦ εἶπε :

— Τί ἔχουν αὐτὰ τὰ σκυλλὰ ἀπόψε καὶ κόβονται ἔτσι ; Αὐτὰ κάμου, σὰ νὰ μπῆκε λύκος στὸ σπίτι . . .

Κι' ἐπειδὴ ἡ παρομοίωση μποροῦσε νὰ παρῇ ἀπὸ τὸν ξένο γιὰ προσβολή, τοῦ εἶπε :

— Μὲ συχωρεῖς, ἀγᾶ μου, δὲν ἐννοῶ τὴν ἀφεντεϊά σου . . . ὁ λόγος τὸ ἔφερε.

Ὑστερα βγήκε ἔξω στὴν κρεβάτα, κι' ἀπὸ τὸν ἐξώστη μάλωσε τὰ σκυλλὰ, γιὰ νὰ σωπάσουν :

— Σοῦτ ! παλούσκυλλὰ ! σοῦτ ! σοῦτ ! σοῦτ !
Ἀλλὰ ποῦ ν' ἀκούσουν τὰ σκυλλὰ ! Τότε ὁ γέρος κατέθηκε στὴν αὐλὴ μ' ἓνα ραβδί καὶ τὰ χτύπησε καὶ τ' ἄδωξε ἀπὸ τὴ θύρα κι' ἔτσι ἔπαψαν ν' ἀληχτοῦν στὴν ἐσωτερικὴ θύρα, ἀλλὰ κι' ἐκεῖ ποῦ πῆγαν, στὴν ἄλλῃ ἄκρῃ τῆς αὐλῆς, ὅλο καὶ γρυλίζαν.

Δὲ χρειάστηκε νὰ βάλουν, ἢ νὰ ἐτοιμάσουν ἄλλο φαγητὸ ὅ,τι εἶταν, στὸ τραπέζι γιὰ νὰ φάγῃ ἡ οἰκογένεια ἔφτασε καὶ παράφτασε. Ὑστερα ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἡ ψυχοπαῖδα σήκωσε τὸ τραπέζι, ὁ ὑπηρέτης σκούπισε τὰς τριμμούφυκες, κι' ἡ νοικοκυρὰ καλονύχτισε καὶ τραβήχθηκε μὲ τὰ παιδιὰ τῆς στὸ δωμάτιο τῆς νὰ κοιμηθῇ, κι' ἔμειναν γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ γέρος μὲ τὸν ξένο μονάχοι. Ὁ ξένος εἶπε στὸ γέρο :

— Ἦθελα νὰ μείνωμε μόνοι Ἐχὼ νὰ σοῦ ξεμυστηρεῦτῶ.

Ἀκούοντας αὐτὰ ὁ γεροντοκοκύργς φώναξε γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν ὁ ὑπηρέτης κι' ἡ ψυχοπαῖδα, ποῦ εἶταν στὴν κρεβάτα :

— Νὰ μὴ μπῇ κανένας μέσα, χωρὶς νὰ πάρῃ ἄδεια.

Ὑστερα γύρισε πρὸς τὸν ξένο καὶ τοῦ εἶπε :

— Τώρα πέ μου τὸ μυστικόν σου . . .

— Εἶμαι, ποῦ λές, κακὸς ἄνθρωπος . . .

—

— Εἶμαι φονιάς ! . . . Εἶμαι ληστής ! . . .

— Φονιάς καὶ ληστής ; Ἄς εἶσαι ὅ,τι κι' ἂν εἶσαι ! Ἡ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ μου εἶναι μικρὸς

οὐρανός : σκεπάζει καὶ καλοὺς καὶ κακοὺς . . .

— . . . Μὲ κυνηγοῦν οἱ παγᾶνες . . .

— Ἄς σὲ κυνηγοῦν

— . . . Πολέμησα τρεῖς ὥρες ; . . . Μὰ, εἶχαν περικυκλωμένους. Ἀπὸ τρεῖς μεριές ὁ στρατός κι' ἀπὸ τὴν ἄλλῃ τὴ μεριὰ τὸ ποτάμι, ὁ Καλαμᾶς. Σκοτώθηκαν καὶ λαβώθηκαν οἱ συντρόφοι μου. Ἐγὼ μόνος εἴμουν ἄγγιχτος ἀπὸ βόλι, ἀλλὰ δὲ θὰ γλύτωνα, ἂν στέκομουν λίγο ἀκόμα. Ἄν δὲ μὲ σκότωναν, θὰ μ' ἐπιαναν ζωντανό, σὰν τὸ ποντίκι. Τί νὰ κόμω ; Ἐμπρὸς βαθὺ καὶ πίσω ρέμν. Τὸ ἀδιάβαγο καὶ θολὸ ποτάμι, ποῦ κυλοῦσε τ' ἄγρια νερά του μ' ἓνα φοβερό βουητό, μοῦ φάνηκε ἐσπλαχνικώτερο καὶ ἡμερώτερο ἀπὸ τ' ἄσπλαχνα καὶ ἄγρια πρόσωπα τῶν στρατιωτῶν, ποῦ ἤθελον νὰ μοῦ ἀρπάξουν τὴ ζωὴ καὶ νὰ μοῦ τὴ σβήσουν σὰν κερὶ. Τί νὰ κάμω ; Πῶς νὰ γλυτώσω ; Μιὰ καὶ δυὸ κλειῶ τὰ μάτια μου καὶ ρίχνομαι μέσα στὸ ποτάμι. Ἀλλὰ γιὰ τὴν καλὴ μου τύχῃ κρατήθηκα στὴ ντιχαλωσιὰ ἐνὸς χοντροῦ πλατάνου. Ὁ πλατάνος αὐτὸς εἶχε τὸν κορμὸ του κοῦφιο, ὅπως ὅλα τὰ χονδρά πλατάνια, καὶ στὴ στιγμὴ χώνομαι μέσα στὴν κουφάλα. Οἱ στρατιῶτες, ποῦ μὲ κιντύνευαν, νόμισαν ὅτι ἔπεσα ἀληθινὰ στὸ ποτάμι, κι' ἔτρεξαν στὴν ἀκροποταμιὰ γιὰ νὰ μὲ πιάσουν, κι' ἐπειδὴ δὲν μὲ εἶδαν νὰ μὲ σέρνῃ τὸ ποτάμι, πίστεψαν ὅτι μ' εἶχε παρασύρει πολὺ καὶ τράβηξαν τὸν κατήφορο. Τοὺς εἶδεπα νὰ ψάχνουν καὶ νὰ παρατηροῦν τὴν ἀκροποταμιὰ ἀπὸ μιὰ τρύπα τῆς κουφάλας. Τέλος ἀπελπίστηκαν κι' ἀπομακρύνθηκαν, φέροντας μαζί τους τοὺς συντρόφους μου, ἄλλους σκοτωμένους, κι' ἄλλους λαβωμένους. Ἐμείνα ὅλη τὴν ἡμέρᾳ μέσα στὴν κουφάλα. Ἀμα νύχτωσε βγήκα ἔξω καὶ τράβησα σ' ἓνα μαντρί. Ἐκεῖ πέρασα τὴ νύχτα, ἀλλὰ δὲ μποροῦσα νὰ μείνω πλεῖστον, διότι δὲν εἶχα ἐμπιστοσύνη στὸν πιστικό. Πρῶτῃ-πρῶτῇ ἔφυγα, λημέριασα σ' ἓνα σῦεντρο, καὶ κατὰ τὸ δειλινὸ τράβησα γιὰ ἐδῶ, γιὰ νὰ φάγω, νὰ πάρω καὶ λίγο ψωμί μαζί μου καὶ νὰ φύγω. Δὲ μπορῶ νὰ μείνω πολὺ καὶ γιὰ τὸ δικό σου τὸ καλὸ καὶ γιὰ τὸ δικό μου . . . Τώρα διάταξε νὰ μοῦ δώσουν ψωμί γιὰ νὰ φύγω . . .

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

